

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: ایگور نویتسکی (IGOR NOVITSKY)

برگردان: ا.م. شیری

۲۴ مارچ ۲۰۲۳

پس از سفر الکساندر لوکاشنکو به ایران چه؟

آیا همکاری مینسک و تهران به یکی از پایه‌های نظام جدید روابط بین‌الملل تبدیل خواهد شد؟

روند نزدیک شدن کشورهایی که از تسلیم شدن در برابر «هژمون جهانی» خودداری می‌کنند، یکی از عناصر دگرگونی عمومی نظام روابط بین‌الملل است. بسیاری از کشورها در افریقا، آسیای جنوب شرقی، خاورمیانه، امریکای لاتین و حتی اروپا به تعدیل سیاست خارجی خود شروع کرده‌اند. اقدامات بلاروس در این زمینه یک نمونه برجسته این روند است. طی یک سال گذشته، مینسک رسمی برای تبدیل شدن به یکی از کشورهای کلیدی در جهان چندقطبی در حال ظهور، کارهای زیادی انجام داده است. مینسک ایران را که الکساندر لوکاشنکو به آن سفر کرد، یکی از مهمترین شرکاء در این مسیر می‌داند.

علاقه مندی به گسترش همکاری بین بلاروس و ایران متقابل است. این کشورها سابقه سی ساله روابط دیپلماتیک، سیاسی، تجاری، اقتصادی و غیره دارند و سال جاری پیش از این «سال دوستی بلاروس و ایران» نامیده شده است. مینسک و تهران همواره تأکید کرده‌اند که در اصول ایجاد جهان چندقطبی، خدشه‌ناپذیری حاکمیت ملی، برابری و عدم مداخله در امور داخلی اشتراک نظر دارند و این هسته اصلی همکاری آن‌ها در مدت چندین سال بوده است.

افزایش فشار بر بلاروس پس از انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ و سپس آغاز عملیات ویژه نظامی، یکی از دلایل اصلی تشدید روند نزدیکی مینسک و تهران بود. تجارت و همکاری‌های اقتصادی دوجانبه با سرعت قابل توجه و آشکارا در جهت منافع بلاروس رشد کرد. اگر در سال ۲۰۲۱ حجم مبادلات تجاری فقط حدود ۳۳ میلیون دالر بود، در سال ۲۰۲۲ از مرز ۱۰۰ میلیون دالر گذشت و صادرات بلاروس با رشد ۶ برابری به ۸۱ میلیون دالر رسید. مشخص

شد که ایران به واردات برخی محصولات بلاروس، از جمله کودهای پتاس، فرآورده‌های نفتی و الوار، که یافتن آن‌ها در بازارهای جهانی برای دشوار است، به شدت علاقه مند است. در اینجا، منافع ایران کاملاً با منافع مینسک منطبق است. زیرا، بلاروس پس از اعمال تحریم‌های غرب و بسته شدن مسیرهای سنتی صادرات، به جست و جوی بازارهای جدید در سراسر جهان مجبور است.

به موازات این، توجه بلاروس به ایران تنها به اقتصاد محدود نمی‌شود. تهران می‌تواند و آماده است تجربیات خود را از دور زدن تحریم‌های غرب به اشتراک بگذارد. ایران به ارائه کمک مستقیم به بلاروس در این زمینه و همچنین برقراری پیوند این جمهوری با شرکای خود پس از دهه‌ها انزوا توسط غرب، کاملاً قادر است. علاوه بر این، بلاروس و ایران ممکن است از نظر فن‌آوری‌های مختلف، از جمله فن‌آوری‌هایی که ماهیت نظامی دارند، مورد علاقه یکدیگر باشند.

بیش از یک ماه است که امکان توسعه همکاری‌های ایران و بلاروس در حوزه نظامی-صنعتی مطرح شده است. تعدادی از رسانه‌های غربی پیشتر به این واقعیت اشاره کردند که در نومبر سال گذشته، رئیس کمیته دولتی نظامی-صنعتی بلاروس، دمیتری پانتوس، در ترکیب هیأت دولت بلاروس به ایران سفر کرده بود. در همان نومبر ۲۰۲۲، اطلاعات اوکراین اعلام کرد که «داده‌هایی» در مورد بررسی مینسک و تهران درباره موضوع ایجاد تولید توپخانه و مهمات راکتی کالیبر متوسط و بزرگ در خاک بلاروس در دست دارد. سپس، این به عملیات ویژه نظامی وصل شد. اگر چه هیچ سند رسمی در تأیید این اطلاعات ارائه نشده است، اما نگرانی خاصی در واشنگتن وجود دارد. همانطور که ند پرایس، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در رابطه با سفر لوکاشنکو به پایتخت ایران گفت، کاخ سفید سفر رهبر بلاروس را «به نوعی ادامه تعمیق روابط ایران و روسیه می‌داند و این موضوع را از نزدیک دنبال می‌کند».

در عین حال، سفر الکساندر لوکاشنکو به تهران در روزهای ۱۲-۱۳ مارچ رسماً هیچ زیرمجموعه‌ای که نشاندهنده اقدامات مشترک دو کشور در رابطه با بحران اوکراین باشد، در بر نداشت. رهبر بلاروس در دیدار با ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور ایران و همچنین با محمد مخبر، معاون اول رئیس جمهور، محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی و علی خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی ایران، بر همکاری‌های تجاری و اقتصادی بین دو کشور تأکید کرد و تنها یک بار به ضرورت ایجاد سرمایه‌گذاری مشترک برای تولید تجهیزات پیشرفته اشاره کرد. در تهران، طرفین چند سند مشترک در ارتباط با جنبه‌های مختلف همکاری امضا کردند، اما هیچ صحبتی از مجتمع نظامی-صنعتی به میان نیامد.

نقشه راه همکاری امضا شده برای سال‌های ۲۰۲۳-۲۰۲۶ تحت عنوان «برای کاربرد رسمی» ارائه شد. طرفین گزارش بسیار کوتاهی در این باره دادند و خاطر نشان کردند، که در این سند «تعامل و همکاری در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، علمی و فنی، کنسولی، آموزش، فرهنگ، رسانه، گردشگری و غیره» پیش‌بینی شده است.

به نظر می‌رسد فقدان اطلاعات دقیق در مورد روابط بلاروس و ایران عامل اصلی عصبانیت غرب و اوکراین باشد. در آنجا امروز می‌توان اظهاراتی در مورد تشکیل یک «محور شرارت» جدید متشکل از روسیه - چین - کوریای دموکراتیک - بلاروس شنید.

باید اذعان داشت که آینده روابط بلاروس-ایران و همچنین روسیه-ایران به عزم رهبران این کشورها برای ادامه مقاومت در مقابل فشار فزاینده ایالات متحده و اقمار آن بستگی دارد. این احتمال وجود دارد که همکاری بین مینسک و تهران به یکی از پایه‌های نظام جدید روابط بین‌الملل مبتنی بر رد دیکته‌های خارجی تبدیل شود.

مأخوذ از: [بنیاد فرهنگ ستراتیژیک](#) / ۲۹ اسفند-حوت ۱۴۰۱